

LBRIS

We know
books

Darwin e la vera storia dei dinosauri

Luca Novelli/Quipos

Copyright © 2019 Luca Novelli/Quipos

Copyright © 2018 Editoriale Scienza S.r.l., Firenze-Trieste

www.editorialescienza.it / www.giunti.it

Design grafic de copertă: Alessandra Zorzetti

Design grafic interior: Studio Link

Editorul se declară disponibil pentru a reglementa orice taxe
pentru acele imagini a căror sursă nu a putut fi găsită.

Editura Litera

tel.: 0374 82 66 35;

021 319 63 90; 031 425 16 19

e-mail: contact@litera.ro

www.litera.ro

Darwin și adevărata istorie a dinozaurilor

Luca Novelli

Copyright © 2025 Grup Media Litera

pentru versiunea în limba română

Toate drepturile rezervate

Traducere din limba italiană: Marina Loghin

Editor: Vidrașcu și fiii

Redactor: Simina Bălășoiu

Copertă: Andreea Apostol

Tehnoredactare: Mihai Stoianov

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

NOVELLI, LUCA

Darwin și adevărata istorie a dinozaurilor / Luca Novelli.

București: Litera, 2021

ISBN 978-606-33-8150-8

821.131.1

LUCA NOVELLI

DARWIN

și adevărata istorie a dinozaurilor

LITERA

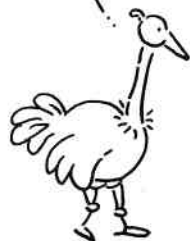
București

Tipărit în R.A. „Monitorul Oficial”

DE CE ARĂȚI CA MINE?

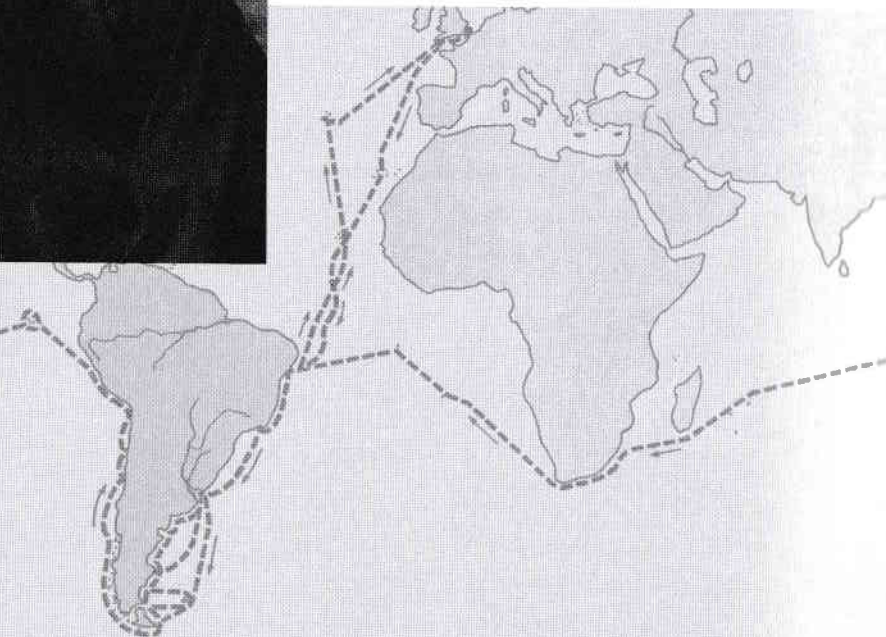

STRUT

CRIAR AȘA,
DE CE?

ORNITHOMIMUS
(DINOZAU)

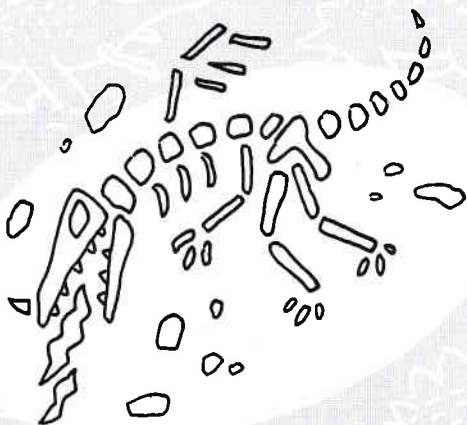

CUPRINS

Introducere	5
Ce găsiți în această carte	6
În fața mea, Potopul!	9
1. Eu, Charles Darwin	11
2. Am un bunic important.	15
3. Un elev care „poate mai mult“	19
4. Sunt un nehotărât.	23
5. Începe aventura!	27
6. Tovarăși de călătorie.	31
7. Un continent de descoperit.	35
8. Bine ați venit la Montevideo!	39
9. Țara de Foc	43
10. Lecții de la natură	47
11. Insulele diversității	51
12. Înconjurul lumii	55
13. Un naturalist de succes	59
14. Originea speciilor	63
15. Trebuie să mă apuc de lucru	67
16. O teorie bună	71
17. Originea omului	75
18. Viața în natură	79
<i>Zece întrebări puse doctorului Charles Darwin.</i>	84
<i>Mic dicționar darwinian.</i>	101

Când se naște Charles Darwin, nimeni nu știe nimic despre dinozauri. Ca să spunem adevărul, nici măcar nu se cunoaște cuvântul „dinozaur“. S-au găsit însă resturi fosile ale acestor creaturi. Mai mult, e posibil ca vreuna dintre ele să fi dat naștere legendei dragonilor: niște reptile fantastice capabile să scoată fum și flăcări.

1. Eu, Charles Darwin

Salutare tuturor!

Sunt Charles
Robert Darwin.

Pentru contemporanii
voștri sunt cel mai mare
naturalist din toate
timpurile, cel care a
descoperit selecția naturală,

care l-a scos pe om din centrul creației, care a spus –
ceea ce nu este într-un total adevărat – că ne tragem din
maimuță. În schimb, pentru tata sunt bun doar să vânez
șobolani.

M-am născut la Shrewsbury, în Shropshire, Anglia, pe
12 februarie 1809.

Locuiesc la Mount House, o clădire impunătoare cu trei
etaje, cu anexe, grajduri și o grădină mare. Este o casă de
burghezi bogați, și firește că nu mă pot plânde.

Mama mea, pe nume Susanna, a murit când eu aveam opt ani. Abia dacă mi-o amintesc: era învăluită cu totul în trene și dantele și a adus pe lume o grămadă de băieți și fete. Adică pe mine, pe fratele meu și alte patru surori. Tatăl meu, Robert Waring Darwin, este un medic serios și respectat.

Fizic, este uriaș și dolofan: e înalt de aproape un metru nouăzeci și cântărește mai mult de o sută treizeci și cinci de kilograme. Deseori se supără pe mine: zice că nu mă interesează nimic și că voi fi o pacoste pentru mine și pentru toată familia. Ar vrea să mă fac medic, ca el, așa că-mi vorbește despre cazurile lui clinice și, când mă ia la plimbare prin Shrewsbury, îmi arată casele pe unde și-a îngrijit pacienții sau... pe unde au murit.

Sunt un băiat sprinten și curios, dar deloc nu-mi place să învăț.

Îmi place să mă plimb pe câmpuri, să vânez sau să pescuiesc tritoni într-un mic lac. Când pot, călăresc cu Erasmus, fratele meu, sau mă duc în excursie cu

Caroline, Susan și Marianne, surioarele mele mai mari. Am un hobby: colecționez tot ce găsesc, peceti, timbre, dar mai ales cochilii și minerale. Îmi place să adun pietricele și adesea mă întreb de unde vin ele de fapt.

AM GĂSIT-O
ÎN GRĂDINĂ.

LA RÂU

PE PLAJĂ

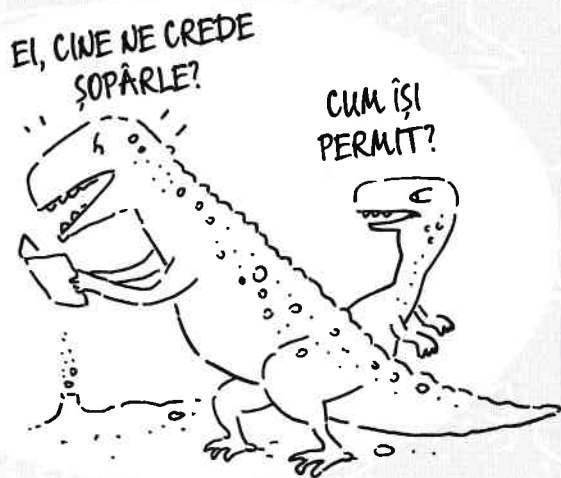
Aceeași întrebare mi-am pus-o când am văzut pentru prima oară o stâncă eratică. Se numește astfel pentru că nimeni nu poate explica cum a ajuns acolo, în mijlocul câmpiei engleze. Munții cu același gen de rocă se găsesc, de fapt, la zeci de kilometri distanță.

MĂ ÎNTREB DACĂ
ȘTIE CINEVA CUM
A AJUNS AICI!

În 1824 apare pentru prima oară într-un tratat științific termenul „Megalosaurus” (adică reptilă mare). William Buckland, geolog și teolog din Oxford, descrie amănunțit animalul căruia îi aparțin oasele fosile găsite și colecționate lângă universitatea la care predă. „Megalosaurus” este o reptilă carnivora de doisprezece metri lungime și doi metri înălțime. Creatura de dinainte de Potop este greșit clasificată în ordinul saurienilor, adică al șopârlelor, și este descrisă în acest fel.

2. Am un bunic important

De copil am un caracter de toată frumusețea: îmi cam place să mă cert, îmi scapă adesea câte o înjurătură și spun adesea niște minciuni incredibile ca să mă dau bine pe lângă cei mari. Merg la școala reverendului Butler:

e o cazarmă mare, mohorâtă, aflată la un kilometru și jumătate depărtare de casa mea. Randamentul meu școlar nu e nici bun, nici rău. Școala asta mi se pare prea clasică: aici nu se învață decât puțină istorie antică și ceva geografie. Ce plictiseală! Dar, împreună cu fratele meu, în magazia de scule am amenajat un laborator de chimie unde facem tot felul de experimente ciudate. Rezultatul este că mi se zice „Gaz”.

E sigur că îndrăgesc mult natura și respect prea puțin regulile. Poate că, într-o anumită măsură, am firea bunicului meu, Erasmus. Era un bunic de toată isprava, chiar dacă tata nu prea se mândrește cu el. Nu l-am cunoscut, fiindcă a murit cu șapte ani înainte să mă nasc, dar în casă, multe cărți și multe lucruri vorbesc despre el.

Ca să fim sinceri, unele dintre aceste lucruri sunt cam jenante pentru o familie ca a noastră, așa că încercăm să le ascundem.

Bunicul Erasmus era caraghios, urât și nemaipomenit de obez, dar femeile îl plăceau tare mult... A avut, de fapt, paisprezece copii, două soții și o amantă oficială. Dar a fost și unul dintre cei mai căutați medici de pe vremea lui. Până și regele George al III-lea l-a invitat la Londra, să-i fie medic personal. Însă bunicul Erasmus a refuzat.

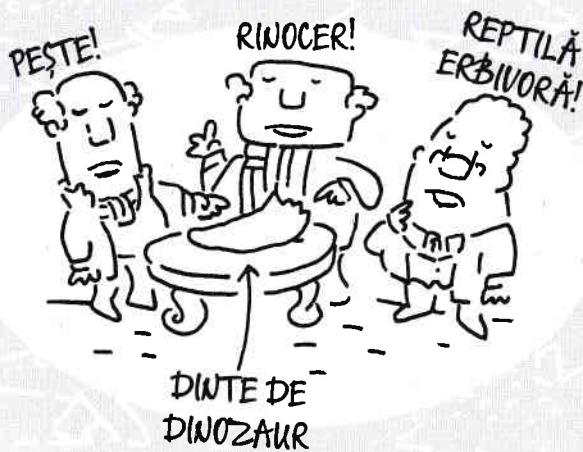

A fost prieten cu James Watt, inventatorul motorului cu abur, cu Joseph Priestley, marele chimist, și cu Josiah Wedgwood (tatăl mamei mele), ceramist de renume. Bunicul Erasmus era și un inventator genial. Construisese un aparat capabil să spună „tata” și „mama”, o toaletă la care se trăgea apa automat și care funcționa prin deschiderea și închiderea ușii, precum și un nas fals capabil să trateze strabismul. A proiectat rachete, submarine și mijloace de transport aeriene. Dar lucrul pe care l-am considerat cel mai important a fost că s-a interesat de științele naturale și a

scris o carte despre evoluție. Chiar așa, bunicul Erasmus a scris o carte exact cu subiectul care va fi în centrul muncii mele și al întregii mele existențe.

În 1822, în zonele cretacice din Sussex, Anglia, doamna Mantell, soția unui medic pasionat de paleontologie, găsește din întâmplare fosila unui dinte uriaș. Fragmentul celui care va fi botezat Iguanodon îi este trimis lui Georges Cuvier, cel mai mare paleontolog din vremea aceea, care lucrează la Paris. Cuvier este un maestru al anatomiei comparate. Îi e de ajuns un os ca să reconstituie întregul animal. Despre creatura aceasta sunt emise multe ipoteze, și reconstituirea sa este foarte departe de realitate. Cuvier este singurul care se apropie de adevăr.

3. Un elev care „poate mai mult“

După cum am spus, la școală nu mă descurc cine știe ce. În loc să stau închis în colegiul cu atmosferă sumbră al reverendului Butler,

prefer să-mi petrec zilele hoinărind pe malul râului, adunând cochilii și observând zborul păsărilor. Și uite-așa, nu pot să înțeleg de ce ornitologia nu e hobby-ul preferat al gentilomilor. Îmi place de asemenea să mă plimb pe malul mării și să mă opresc să stau de vorbă cu țăranii și cu pescarii. În serile lungi de iarnă sau când stau pedepsit în casă, răsfoiesc cărți de știință și despre natură din biblioteca tatălui meu. Cele mai multe poze le are *Istoria naturală* a lui Buffon, care e plină de desene de animale obișnuite și exotice care trăiesc pe diferite continente.

